

Svět je jeden dvorek

Tento týden odpovídá básnířka a předsedkyně Asociace spisovatelů Jitka Bret Srbová

[Respekt](#)

25. 9. 2022

1. Které zvíře je podle vás nejvíc „politické“ a proč?

Napadá mě chobotnice, která umí luštit rébusy, dokáže se libovolně přizpůsobit okolí a v případě potřeby se změnit v někoho jiného.

2. Který politický okamžik vás formoval (kromě sametové revoluce)?

Zavedení přímé volby prezidenta se vším, co s ní přišlo – zejména mám na mysli opakovaný nácvik volby tzv. menšího zla.

3. Jaká je vaše první vzpomínka na politiku?

Opravdu je těžké identifikovat tu první, v hlavě mi víří koláž, ve které zní znělka normalizačních *Televizních novin* v osmdesátých letech, ta s kombajnem a baletkou. Pak *Hlas Ameriky* řvoucí v kuchyni z našeho ruského tranzistoráku. A v návaznosti vážné poučení rodičů o tom, co se nesmí říkat ve škole.

4. Kdy a proč jste plakala kvůli politice?

Pláču vždycky, když vidím nevinné oběti válečných konfliktů.

5. Které vaše přesvědčení se nesnese se společenskými konvencemi?

Patrně to, že považuji za nepodstatné, jak se genderově identifikují rodiče a kolik jich vůbec v rodině je, pokud vytvoří stabilní, láskyplné a podnětné prostředí pro své (nebo osvojené nebo adoptované) děti. Je mi líto, že je to stále nekonvenční názor.

6. Kdy jste poprvé pocítila, že jste mocná?

Když jsem zjistila, že mohu v několika verších pohnout srdcem druhého člověka.

7. A kdy jste se cítila obzvlášť bezmocná?

Cítím se obzvlášť bezmocná pokaždé, když vidím, jak někdo účelově podněcuje nenávist a strach, aby získal moc – a že tato strategie pořád, pořád, pořád vychází.

8. Kdyby svět za rok skončil, co byste si do té doby dala za úkol?

Udělat ten rok co nejhezčí pro svou devítiletou dceru.

9. Jste raději pro, anebo proti?

Jsem raději pro. Souhlas je impulz dále společně tvořit a rozvíjet to, na čem se shodujeme.

Je třeba umět mluvit, a to nikoli blahosklonně a z pozice elity nebo síly, ale laskavě, trpělivě, v souvislostech a srozumitelným jazykem.

10. Která politická přesvědčení jste hodila přes palubu?

Jako mladá, bezdětná a v Praze žijící jsem byla přesvědčena, že pozitivní diskriminace nebo kvóty v práci urážejí schopnost žen obstát zcela přirozeně v konkurenci mužů. Znejistěla jsem ve chvíli, kdy jsem před třicítkou začala dostávat na pohovorech otázku, zda plánuji děti. Život mě poučil opravdu důkladně, takže dnes – jako OSVČ, samoživitelka, ve středním věku a na malém městě – považuji citlivě realizovanou pozitivní diskriminaci za nezbytnou, a to samozřejmě nejen v oblasti zaměstnávání, ale obecně, jako podporu všech znevýhodněných skupin.

11. Mohla byste políbit někoho, kdo podle vás špatně volí?

Mohla, ale nezačala bych kvůli tomu volit stejně špatně.

12. Už jste někdy ztratila přítele kvůli politice? A pokud ano – bude vám chybět?

Ano, v určitou chvíli to přátelství kvůli neustálým rozporům přestalo být možné. Chybí mi radostná otevřenost našich disputací kdysi – zároveň jiní jsme v té době byli oba, takže je to dnes zkrátka hezká vzpomínka na něco, co bylo, a už nebude.

13. Byla jste během školních let populární, nebo nepopulární? Co jste se z toho naučila politicky?

Byla jsem spíše populární, řekla bych, jakkoli jsem některé spolužačky či spolužáky musela dost otravovat svými extrovertními projevy. Myslím, že mě školní kolektivy naučily vycházet s lidmi s odlišným sociálním zázemím i názorem a tu odlišnost úplně neignorovat. Zdá se mi, že hodně problémů dnešní společnosti vyplývá z dětského postoje „my s vámi nekamarádíme, vypadněte na svůj dvorek“. Jenže stát je jeden dvorek. Svět jakbysmet.

14. Který politický názor vašich rodičů byl pro vás coby dítě trapný? A který dnes?

Nevím, zda mi to přišlo trapné, ale vadilo mi, že mi zakázali vstup do pionýra a odmítali účast na prvomájových manifestacích, čímž jsem si jako dítě připadala vyloučená – také nám to tehdy ve škole dávali patřičně najevo. Za tyto a další jejich postoje si jich teď pochopitelně vážím. Tatínek už nežije, u maminky mě trápí občasné projevy rezignovaného pragmatismu.

15. Kterého politika/političku jste v poslední době litovala?

Kdykoli čtu projevy pana ombudsmana Křečka, lituji ho, protože zřetelně vykonává funkci, jejímuž obsahu neporozuměl.

16. Který politik či politička by vás musel(a) požádat o odpuštění?

Ráda bych, aby se pěkně do řady před dlouhou černou tabulí vyrovnali všichni aktivní účastníci a obhájci parlamentních obstrukcí – bez ohledu na stranickou příslušnost – a aby stokrát bílou křídou opsali větu: „Blbé zdržování není politická práce.“

17. Který politik by měl mít větší vliv?

Místopředsedkyně Poslanecké sněmovny za Piráty Olga Richterová.

18. Kterou politickou frázi byste zakázala?

Jde spíše o výraz z vojenské terminologie, ale nesnáším veškerá použití termínu „vedlejší škody“ nebo „vedlejší ztráty“. Nic takového není.

19. Co naší společnosti chybí?

Respekt k odlišnosti.

20. Který podstatný problém nemůže politika nikdy vyřešit?

Předávání toxických vzorců chování v rodinách.

21. Jste součástí nějakého politického problému?

Myslím, že politická řešení nebo neřešení ekonomických, sociálních a environmentálních problémů se týkají nás všech. Jako předsedkyně Asociace spisovatelů se zaměřuji na problémy v oblasti kulturní politiky. Zároveň máme s kolegyněmi a kolegy možnost být také součástí řešení, což je i naše ambice.

22. Je stát muž, nebo žena? A prosím o důvody.

Stát je dnes muž, který deklaruje, že miluje řád, ale ve skutečnosti miluje spíš úřad. S oblibou hovoří nesrozumitelným jazykem a trpí paranoidní představou, že ho každý chce podvést a zneužít – a tak účinně pomáhá hlavně těm, kdo umějí správně vyplňovat formuláře.

Stát, který bych si přála vidět, umí kombinovat obě polarity v laskavém mixu empatické rozumné bytosti, která aktivně pomáhá konceptu společného světa.

23. Myslíte si, že je správné činit politická rozhodnutí, i když víte, že většina občanů je proti?

Myslím, že je správné činit nepopulární politická rozhodnutí zejména tehdy, kdy jde o bezpečnost státu nebo o budoucí životní podmínky nás všech. Zároveň je ale třeba umět o tom mluvit, a to nikoli blahosklonně a z pozice elity nebo síly, ale laskavě, trpělivě, v souvislostech a srozumitelným jazykem. Pak by ani většina občanů nemusela být proti.

24. Kterou knihu o politice by si měl každý přečíst? Případně, kterou si chcete přečíst vy?

Aktuálně čtu *Dějiny a doba postfaktická* od Igora Lukeše. Doporučuji zejména vysoce aktuální druhý oddíl knihy nazvaný Rusko a Putin.

25. Čeho se bojíte – kromě smrti?

Odpovědi posílám den poté, co byla v Rusku vyhlášena mobilizace. Myslím, že se bojíme všichni.

26. Co vám dává naději?

Praktické projevy solidarity mezi lidmi.

Pokud jste v článku našli chybu, napište nám prosím na opravy@respekt.cz.
[Politika](#)